

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/33/2023
Identifikačné číslo spisu:	6118402594
Dátum vydania rozhodnutia:	20.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6118402594.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C. Y., narodeného X. N. XXXX, H. - S., S. XXX, 2/ Y. Y., narodenej XX. T. XXXX, S. Y., S. Y. XXX, zastúpených advokátom Mgr. Petrom Balážom, Martin, Völgogradská 10964/19, IČO: 42 071 411, proti žalovanej V. Č., narodenej X. Z. XXXX, U. U. - S., T.T. XXX/XX, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Luptákom, Banská Bystrica, Nám. Š. Moyzesa 3, o zaplatenie 17 090,76 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 24C/22/2019, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. mája 2022 č. k. 7Co/9/2022 - 373, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“) zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 2 441,54 eura s úrokom z omeškania vo výške 5 % zo sumy 868,97 eura od 20. októbra 2018 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy vo výške 1 572,57 eura od 19. augusta 2019 do zaplatenia. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanej proti žalobcovi spoločne a nerozdielne priznal náhradu trov konania v rozsahu 71 %.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že pôvodne sa žalobcovia domáhali zaplatenia sumy 6 082,77 eura s príslušenstvom, ktorý nárok odôvodňovali tým, že žalovaná ako obhospodarovateľka lesa im ako spoluvlastníkom nevydala podiel na výnose z vyťaženej drevnej hmoty na lesných celkoch R. Š. a M., zapísaných na LV č. XXX a XXX pre obec a katastrálne územie H., LV č. XXX a XXX pre obec U. U. a katastrálne územie S. a na LV č. XXX pre obec a katastrálne územie S. za obdobie od 3. augusta 2015 do 31. decembra 2016. Podaním doručeným súdu dňa 19. augusta 2019 žalobcovia zmenili žalobu jednak, že sa domáhali podielu na výnose z vyťaženej drevnej hmoty na predmetných nehnuteľnostiach aj za ďalšie obdobie, a to od 1. januára 2017 do 31. decembra 2018, a tak žiadali priznať istinu v celkovej výške 17 090,76 eura, a jednak, že pre prípad, ak by súd dospel k záveru, že nie sú spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností, domáhali sa uplatneného nároku aj z

dôvodu, že spoluvlastníci týchto nehnuteľností, ktorí im svoje spoluvlastnícke podiely previedli uzavretými kúpnymi zmluvami, im postúpili svoje pohľadávky na podiel na výnose z vyťaženej drevnej hmoty. Na základe uvedeného uznesením z 3. decembra 2019 č.k. 24C/22/2019-131 pripustil zmenu žaloby, ktorou rozšírili uplatnené právo o výnos za celé obdobie od 3. augusta 2015 do 31. decembra 2018, avšak nepripustil zmenu žaloby, pokiaľ ide o rozhodujúce skutočnosti tvrdené v žalobe. Dôvodnom pôvodnej žaloby bola skutočnosť, že žalobcovia sú spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností a preto majú nárok na podiel na výnose z vyťaženej drevnej hmoty, a naopak, zmenou žaloby došlo k uplatneniu ďalšieho žalobného dôvodu na základe zmluvy o postúpení ich spoluvlastníkmi, avšak tieto žalobné dôvody si navzájom výslovne odporujú a výsledky doterajšieho konania o pôvodnej žalobe by nemohli byť podkladom konania o zmene žaloby.

3. V prvom rade súd prvej inštancie pristúpil k riešeniu otázky, či žalobcovia sú spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností. Nestotožnil sa s námietkami žalobcov, že existenciu vlastníckeho práva nemožno skúmať ako predbežnú otázku, naopak, súd uvedenú predbežnú otázku si musí vyriešiť v každom konaní, v ktorom si strany sporu od nich odvodzujú svoje uplatnené právo. Nebolo sporné, že žalobcovia spoluvlastníctvo k daným nehnuteľnostiam mali nadobudnúť dvoma kúpnymi zmluvami, ktoré boli zaevidované Okresným úradom Turčianske Teplice, katastrálny odbor pod sp. zn. V 363/2013 a V 631/2014. Žalovaná ich neplatnosť odôvodňovala tým, že ich predmetom boli spoluvlastnícke podiely len k niektorým pozemkom spoločnej nehnuteľnosti, ktorej súčasťou sú tieto nehnuteľnosti, a naopak, žalobcovia spochybnili, že ide o spoločnú nehnuteľnosť. Z listov vlastníctva vyplýva, že nehnuteľnosti na nich sú zapísané a označené za spoločné nehnuteľnosti, avšak nevplýva z nich, že jednou spoločnosťou nehnuteľnosťou by mali byť všetky tieto nehnuteľnosti alebo ktorékoľvek z týchto nehnuteľností zapísané na rôznych listoch vlastníctva. Rozhodnutím Okresného úradu Žilina, odboru opravných prostriedkov pod č. ÚPo 5/2015-Lu zo dňa 6. júla 2015 vyplýva, že rozhodnutie o povolení vkladu kúpnej zmluvy pod V 363/2013 bolo zrušené z dôvodu, že nehnuteľnosti, ktoré sú jej predmetom, sú súčasťou spoločnej nehnuteľnosti spolu s ďalšími nehnuteľnosťami zapísanými na listoch vlastníctva a predmetné rozhodnutie je právoplatné, preto súd musel na ne prihliadať. Žalobcovia na preukázanie skutočností, že nehnuteľnosti zapísané na označených listoch vlastníctva nie sú spoločnou nehnuteľnosťou, neoznačili a nepredložili žiadne dôkazy. Uvedené odôvodnili výlučne skutočnosťou, že na jednotlivých listoch vlastníctva je zapísaný rôzny okruh spoluvlastníkov. Žalobcovia však opomínajú skutočnosť, že súčasťou majetkového základu pozemkového spoločenstva môže byť aj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti a jedna nehnuteľnosť takto môže byť súčasťou majetkového základu viacerých pozemkových spoločenstiev a v takom prípade budú v liste vlastníctva ako spoluvlastníci nehnuteľností zapísané aj iné osoby ako osoby zapísané na inom liste vlastníctva ako spoluvlastníci inej nehnuteľnosti, ktorá je súčasťou majetkového základu pozemkového spoločenstva a spoločnej nehnuteľnosti v celosti. Preto rôzny okruh spoluvlastníkov zapísaných na jednotlivých listoch vlastníctva sám o sebe nepreukazuje skutočnosť, že nejde o spoločnú nehnuteľnosť. Vyššie uvedené rozhodnutie okresného úradu vyriešilo aj danú otázku. Žalobcovia proti predmetnému rozhodnutiu podali správnu žalobu, o ktorej doposiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté a konanie o správnej žalobe však samo o sebe nie je dôvodom na spochybnenie právoplatného rozhodnutia príslušného orgánu verejnej moci, ani na prípadné prerušenie konania. Žalobcovia až na pojednávaní 6. mája 2021 namietali, že tvrdená spoločná nehnuteľnosť vôbec nevznikla z dôvodu nedodržania predpísaného postupu na takýto jej vznik, pričom navrhovali za účelom preukázania odročiť pojednávanie a poskytnutie priestoru na označenie a predloženie dôkazov. Uvedené nepovažoval za uplatnené včas, nakoľko žalobcovia ich mohli predložiť už skôr, ak by konali starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

4. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že nehnuteľnosti zapísané na sporných listoch vlastníctva sú spoločnou nehnuteľnosťou a s poukazom na § 9 ods. 9 zák. č. 97/2013 Z.z. a § 39 Občianskeho zákonníka považuje kúpnu zmluvu pod V 363/2013 za neplatnú, nakoľko predmetom tejto zmluvy neboli spoluvlastnícke podiely všetkých nehnuteľností tvoriacich spoločnú nehnuteľnosť. Naopak, pri kúpnej zmluve V 631/2014 dospel k záveru, že nakoľko jej predmetom síce neboli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX pre obec a katastrálne územie S., predávajúci však nebol spoluvlastníkom týchto nehnuteľností, a preto svoj spoluvlastnícky podiel k týmto nehnuteľnostiam žalobcom previesť ani nemohol. Nestotožnil sa s námietkami žalovanej, že „žalobcovia si mali overiť“, či

predávajúci je spoluvlastníkom nehnuteľností na uvedenom LV. V zmysle uvedeného žalobcovia tak nadobudli spoluvlastnícky podiel vo výške 1/282 k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre obec a katastrálne územie H., LV č. XXX pre katastrálne územie S., obec U. U. a LV č. XXX pre obec a katastrálne územie S., ako aj spoluvlastnícky podiel vo výške 1/564 k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre obec a katastrálne územie H. a LV č. XXX pre obec U. U. a katastrálne územie S..

5. Žalovaná až na pojednávaní 6. mája 2021 namietala, že pred uzavretím predmetných kúpnych zmlúv neboli príslušné spoluvlastnícke podiely ponúknuté ostatným spoluvlastníkom, z ktorého dôvodu kúpne zmluvy sú tiež neplatné. Vo vzťahu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX pre obec a k.ú. S. namietala, že predávajúci podľa kúpnej zmluvy V 631/2014 bol ich vlastníkom, avšak v katastri nehnuteľností je ako ich spoluvlastník zapísaný jeho právny predchodca. Ani tieto prostriedky procesného útoku a obrany nepovažoval za uplatnené včas, nakoľko ich žalovaná mohla uplatniť skôr, ak by konala starostlivo, pričom od začiatku namietala, že žalobcovia nie sú spoluvlastníkmi nehnuteľností, čo odôvodňovala výlučne tým, že predmetom zmlúv neboli všetky spoločné nehnuteľnosti.

6. Pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej odôvodnil s poukazom na § 139 ods. 1 a § 511 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, keď ako spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností je povinná spoločne a nerozdielne s ostatnými spoluvlastníkmi žalobcom vydať ich podiel o ktorejkoľvek z nich. Nie je pritom dôležité, či žalovaná je v príslušnej evidencii zapísaná ako obhospodarovateľka predmetných lesných celkov.

7. Vo vzťahu k výške uplatneného podielu na výnose žalovaná spochybňovala jeho výpočet, avšak uvedené spochybenie ničím neodôvodnila, neuviedla, v čom má byť spôsob jeho výpočtu nesprávny a neuviedla ani inú cenu drevnej hmoty, ktorú malo byť potrebné použiť a aké náklady boli s ťažbou spojené. Na uvedené neoznačila a nepredložila ani žiadne dôkazy. Naopak, žalobcovia od začiatku tvrdili, že žalovaná im neposkytla potrebné podklady pre iný spôsob výpočtu tohto podielu, preto vychádzal z predložených znaleckých posudkov, z ktorých vyplýva, že za obdobie od 3. augusta 2015 do 31. decembra 2016 predstavoval podiel na výnose z vyťaženej drevnej hmoty vo vzťahu k spoluvlastníckemu podielu nadobudnutého žalobcami zmluvou V 631/2014 za obdobie od 3. augusta 2015 do 31. decembra 2016 v sume 868,97 eura a za obdobie od 1. januára 2017 do 31. decembra 2018 v sume 1 572,57 eura. V tejto časti žalobe žalobcov vyhovel a rovnako s poukazom na § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z. spolu s nárokom na zaplatenie žalovanej sumy priznal žalobcom aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania, ako si ho uplatnili. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1, 2 CSP, keď žalovaná mala vo veci čiastočný úspech 85,7 %, žalobcovia mali úspech 14,3 %, a teda žalovaná mala čistý úspech 71,4 %.

8. Na odvolanie žalobcov i žalovanej Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd poukázal na to, že prvoradou námietkou žalobcov bolo, že súd prvej inštancie nesprávne postupoval, keď nepripustil zmenu žaloby, čo do rozšírenia skutkového základu nároku. Podľa § 132 ods. 1, 2 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie, strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh. Opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Z uvedeného vyplýva, že žaloba musí obsahovať nielen presné údaje o tom, čoho sa žalobca domáha, ale tiež na ako skutkovom základe uplatňuje svoj nárok. Nie je povinný podať právnu charakteristiku uplatňovaného nároku, ale je povinný pravdivo a úplne opísať skutočnosti, z ktorých taký nárok jednoznačne vyplýva. Jedine žalobca určuje predmet konania, ku ktorému vymedzeniu patrí aj označenie základu nároku. Výčerpávajúce opísanie rozhodujúcich skutočností už v žalobe je požadované zákonom, aby súd mohol od samého začiatku konania usmerniť jeho priebeh v súlade s požiadavkou procesnej hospodárnosti. Opísanie rozhodujúcich okolností musí jednoznačne individualizovať uplatnený nárok. Žalobcovia v žalobe uplatnili svoj nárok odôvodňujúc, že sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností a v návrhu na pripustenie zmeny návrhu okrem tvrdenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi, v prípade posúdenia ich nadobúdacích titulov ako neplatných, tvrdili, že ich nárok je daný eventuálne na základe zmluvy o postúpení zo strany ich

právnych predchodcov. Uvedené nie je možné považovať za jednoznačne individualizovaný uplatnený nárok, preto v tejto časti je odvolacia námietka žalovaných neopodstatnená. Nemožno uplatňovaný nárok odôvodňovať určitými okolnosťami, ktoré ak sa v konaní nepreukážu, tak eventuálne nárok odôvodniť inými skutkovými okolnosťami.

8.1. Ďalej žalobcovia namietali, že v danom prípade sa nejedná o spoločné nehnuteľnosti v zmysle zák. č. 97/2013 Z.z., a za účelom preukázania tohto tvrdenia žiadali poskytnúť ďalšiu procesnú lehotu na označenie dôkazov, nakoľko až pri predbežnom právnom posúdení na pojednávaní sa dozvedeli, ako súd vec posudzuje. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za nutné poukázať, že žalovaná počas celého konania namietala neplatnosť kúpnych zmlúv práve z dôvodu, že sa jedná o spoločné nehnuteľnosti, a preto predmetom prevodu musia byť všetky nehnuteľnosti, ktoré tvoria spoločnú nehnuteľnosť. Že sa má jednáť o spoločné nehnuteľnosti žalobcovia nadobudli vedomosť už počas správneho konania, kedy bolo zrušené vkladové konanie na kúpnu zmluvu V 363/2013. Rovnako z pripojených listov vlastníctva vyplýva, že predmetné nehnuteľnosti sú označené ako spoločná nehnuteľnosť. Podľa § 70 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z.z. údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak. Napriek tomu žalobcovia počas celého konania neoznačili a nepredložili žiadne dôkazy na preukázanie opaku. Až na pojednávaní pred súdom prvej inštancie navrhli oboznámiť notársku zápisnicu č. N 74/2007 (Nz 19280/2007), na podklade ktorej malo dôjsť k vytvoreniu spoločnej nehnuteľnosti, pričom nemal byť dodržaný procesný postup na takýto vznik. Žalobcovia predmetnú notársku zápisnicu súdu nepredložili. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie správne uplatnil sudcovskú koncentráciu. Priestor na navrhovanie, označovanie, či predkladanie relevantných dôkazov mali žalobcovia už v rámci žaloby, ako aj v rámci vytvoreného procesného režimu v súlade s § 167 CSP, keď reflektovali na písomné vyjadrenie žalovanej. Ak by návrhu žalobcov na poskytnutie lehoty bolo vyhovené, vyžadovalo by to nariadenie ďalšieho pojednávania a vykonanie ďalších úkonov súdu. Možno dospieť k záveru, že žalobcovia, ak by konali starostlivo, mohli predložiť dôkazy na preukázanie svojich skutkových tvrdení už skôr. Žalobcom bol poskytnutý dostatočný časový priestor na predloženie všetkých dôkazov, a to z titulu, že už vo vyjadrení žalovanej k žalobe bola spochybňovaná platnosť kúpnych zmlúv s ohľadom na to, že sa jedná o spoločné nehnuteľnosti. Pre neaktívny prístup v spore jednej sporovej strany nemožno zvyšovať trovy konania sporovej strany druhej a tiež spôsobovať prieťahy v konaní. Napokon, žalobcovia na pojednávaní v súvislosti s návrhom na poskytnutie lehoty na označenie dôkazov, ani nekonkretizovali (okrem notárskej zápisnice) o aké dôkazy sa má jednáť.

8.2. Tvrdenie žalobcov, že sa nejedná o spoločné nehnuteľnosti, nakoľko nie je na nich rovnaký okruh spoluvlastníkov neobstoí. S uvedenou argumentáciou sa súd prvej inštancie vyrovnal v bode 18. odôvodnenia napadnutého rozsudku a odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že na LV č. XXX (č. I. 210) a na LV č. XXX kat. úz. H. je v časti „iné údaje“ poznačené pod R 87/2016, že nehnuteľnosti kat. úz. H. zapísané na LV č. XXX v 1; XXX - v 1/3; XXX; XXX; XXX v kat. úz. S. na LV č. XXXX; v kat. úz. N. na LV č. XXX; v kat. úz. M. na LV č. XXX; XXX; XXX, v kat. úz. G. C. na LV č. XXXX; XXXX tvoria spoločnú nehnuteľnosť spoločenstva - Urbárska obec Rudno, Pozemkové spoločenstvo, IČO: 00626228. Z uvedeného je jednoznačne zrejmé, že nemôže byť rovnaký okruh spoluvlastníkov, keď nehnuteľnosti evidované na LV č. XXX a č. XXX tvoria spoločné nehnuteľnosti spoločenstva - Urbárska obec Rudno, Pozemkové spoločenstvo, IČO: 00626228 len čiastočne, a to v prípade LV č. XXX v 1-ci a LV č. XXX v 1/3-ne a vo zvyšnej časti nemusí byť rovnaký okruh spoluvlastníkov.

8.3. Rozhodnutím Okresného úradu Žilina, odboru opravných prostriedkov č. UPo5/2015-Lu zo dňa 6. júla 2015 bolo zrušené rozhodnutie Okresného úradu Turčianske Teplice, katastrálneho odboru, o povolení vkladu kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností vedenej pod sp. zn. V 363/2013, a to z dôvodu, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom zmluvy sú súčasťou spoločnej nehnuteľnosti spolu s ďalšími nehnuteľnosťami, ktoré neboli predmetom zmluvy. Z uvedeného je zrejmé, že kúpna zmluva medzi žalobcami ako kupujúcimi a V. V. C. ako predávajúcim (prípadne jeho právny nástupcami D. C., I. C. a V. C.) nenadobudla vecno-právne účinky a žalobcovia nie sú evidovaní ako podieloví spoluvlastníci na listoch vlastníctva. Z dôvodu zrušenia vkladového konania (nakoľko neboli predmetom všetky nehnuteľnosti tvoriace spoločnú nehnuteľnosť a žalobcovia nepreukázali opak), je predmetná zmluva absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko odporuje zákonu č. 97/2013 Z.z., konkrétne § 9 ods. 9. Teda v tejto časti nepreukázali aktívnu vecnú legitímáciu.

8.4. Žalobcovia na pojednávaní pred súdom prvej inštancie navrhovali zistiť štádium konania na

krajskom súde o žalobe pre nezákonnosť rozhodnutia, ktorým bol zrušený vklad do katastra nehnuteľností a následne prípadne prerušiť konanie, a to bez bližšieho označenia konania v správnom súdnictve. Súd prvej inštancie dopytoval Krajský súd Bratislava (č. l. 166) o oznámenie stavu konania o žalobe na preskúmanie rozhodnutia, a z odpovede z 9. marca 2021 vyplýva, že vec sa vedie pod sp. zn. 2S/141/2020 a konanie nie je právoplatne skončené. Tým, že samotní žalobcovia iniciovali žalobu o preskúmanie rozhodnutia, ktorým bolo zrušené rozhodnutie o vklade kúpnej zmluvy, sú účastníkmi tohto správneho konania, musia mať vedomosť v akom štádiu vybavenia sa vec nachádza a navyše z oznámenia Krajského súdu Bratislava vyplýva, že sa má jednať o konanie vedené pod sp. zn. 2S/141/2020 a žalobcovia v odvolaní udávali, že navrhli prerušiť konanie do právoplatného skončenia konania vedenom na Krajskom súde v Bratislave, aktuálne vedené pod sp. zn. 2S/13/2018. Teda žalobcovia nepredniesli konkrétny návrh na prerušenie konania pred súdom prvej inštancie, do právoplatnosti skončenia ktorého konania a pred ktorým súdom navrhujú predmetné konanie prerušiť. Navyše žalobcovia nepreukázali, že by bola odložená vykonateľnosť právoplatného rozhodnutia, ktorým bolo zrušené rozhodnutie o povolení vkladu kúpnej zmluvy, prípadne, že by uvedené rozhodnutie bolo zrušené.

8.5. Podľa § 217 ods. 1 CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia a takto zisteným skutkovým stavom je odvolací súd viazaný (§ 383 CSP). Žalobcovia v replike poukazovali na rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 17C/3/2021 zo dňa 12. augusta 2021, ktorým súd určil, že žalobcovia sú vlastníkami podielov získaných zmluvou zo dňa 6. mája 2013 (ktorej vklad bol zrušený - viď vyššie). Z pripojeného rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 17C/3/2021-54 zo dňa 12. augusta 2021 (č. l. 346) vyplýva, že skutočne rozsudkom pre uznanie bolo určené, že žalobcovia sú vlastníkami nehnuteľností na LV č. XXX kat. úz. H. v podiele 1/47, LV č. XXX, kat. úz. S. v podiele 1/47, LV č. XXX, kat. úz. S. v podiele 1/47, LV č. XXX v kat. úz. M. v podiele 1/47 a LV č. XXX v kat. úz. S. v podiele 1/94. V odôvodnení sa konštatuje, že sa jedná o rozsudok pre uznanie podľa § 282 CSP a z odôvodnenia nevyplýva, že sa súd v tomto konaní zaoberal platnosťou právneho úkonu - kúpnej zmluvy z 5. júna 2013. V preskúmvanej veci mal súd prvej inštancie preukázané, že v čase jeho rozhodovania na listoch vlastníctva ako spoluvlastník bol zapísaný V. V. C., nar. XX. Z. XXXX, a preto žalobcovia ani týmto nepreukázali, že boli podielovými spoluvlastníkmi daných nehnuteľností v období, za ktoré žiadajú priznať nárok v predmetnej veci. Zároveň je nutné konštatovať, že v čase rozhodovania preskúmvanej veci žalobcovia mali vedomosť o tom, že vec o určenie vlastníctva prebieha v konaní pod sp. zn. 17C/3/2021, napriek tomu súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 6. mája 2021 o tejto skutočnosti neinformovali. Žalovaná v duplike namietala voči rozsudku pre uznanie, s tým že bude uplatňovať dostupné prostriedky pre dosiahnutie nápravy. Vychádzajúc z vyššie konštatovaného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP spolu so závislým výrokom o nároku na náhradu trov konania. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté s poukazom na § 396 ods. 1 CSP aplikujúc § 255 ods. 2 CSP, keď žalobcovia mali úspech v konaní v rozsahu 14,30 %, žalovaná v rozsahu 85,70 %, a preto čistý úspech žalovanej činí 71,40 %. Preto žalovanej voči žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 71,40 %.

9. Proti tomuto rozsudku v rozsahu oboch jeho výrokov podali žalobcovia dovolanie. Dovolanie podali z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Za vadný a nezákonný považovali žalobcovia najmä postup odvolacieho súdu v rámci, ktorého sa odklonil od svojho skoršieho predbežného právneho posúdenia/názoru vysloveného v uznesení č. k. 10Co/20/2020 z 27. februára 2020 v zmysle, ktorého mal súd prvej inštancie pripustiť zmenu/rozšírenie žaloby o nové skutkové tvrdenia a dôkazy učinenu podaním žalobcov zo dňa 19. augusta 2019. Týmto postupom odvolací súd odobril nezákonný postup prvostupňového súdu, ktorý uvedenú zmenu žaloby v konaní 24C/22/2019 nepripustil, pritom svoje rozhodnutia najmä zmenu právneho posúdenia otázky prípustnosti tejto zmeny žaloby odvolací súd v podstate vôbec neodôvodnil. Rozsudok krajského súdu, rozsudok okresného súdu a konanie, ktoré im predchádzalo vykazujú:

- vadu ničím neodôvodneného nepripustenia zmeny žaloby ako jedného zo základných procesných úkonov garantovaných v CSP v § 123 a § 139, čím bolo žalobcom odňaté právo konať pred súdom,
- vadu nedostatočného a v dôsledku toho zmätočného a nepreskúmateľného rozhodnutia, kedy odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoj odklon od skoršieho právneho názoru vysloveného v tej istej veci o potrebe pripustiť zmenu žaloby zo dňa 19. augusta 2019,

- odklon od ustáleného názoru dovolacieho súdu vysloveného Najvyšším súdom SR okrem iného aj v konaní uznesením č. k. 1Co/37/1995 zo dňa 28. septembra 1995 (R 45/1996) v otázke prípustnosti zmeny žaloby.

9.1. V dovolaní poukázali na stručnú genézu sporu. Žalobcovia uvádzajú, že prvostupňový súd primárne pochybil tým, že nepripustil zmenu žaloby, čo do rozšírenia skutkového základu nároku. Následne na tomto nesprávnom rozhodnutí založil svoje rozhodnutie, v ktorom argumentuje nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcov. Tým v zmysle jeho posúdenia svedčí vlastnícke právo, a teda nárok na vyplatenie podielu na ťažbe iba v časti. Prvostupňový súd nemal žiadny dôvod nepripustiť zmenu žaloby, čo naznačil aj odvolací súd v uznesení č. k. 10Co/20/2020 zo dňa 27. februára 2020. K zmene žaloby došlo pred prvým pojednávaním vo veci. Skutkovo sa nejednalo o žiadnu zložitú zmenu, resp. rozšírenie žaloby. Žalobcovia pre prípad, že by súd posúdil, že nie sú vlastníckymi lesných pozemkov v dôsledku neplatne uzatvorenej kúpnej zmluvy, svoj nárok opreli o zmluvy o postúpení pohľadávok, ktoré do spisu doložili. Nepripustenie rozšírenia skutkového základu o jednoduché tvrdenia predložené listinnými dôkazmi, ku ktorému navyše došlo pred prvým pojednávaním s následným zamietnutím podstatnej časti žaloby, s poukazom na neunesenie dôkazného bremena ohľadom aktívnej vecnej legitímácie, je jednoznačným odopretím spravodlivosti a naplnením dovolacieho dôvodu, resp. odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Preto žalobcovia podali odvolanie, ktoré odôvodnili nesprávnym právnym posúdením otázky existencie vlastníckeho práva žalobcov, nadobudnutého kúpou zmluvou zo dňa 5. júna 2013 ako aj nesprávnym postupom súdu, ktorým im bola odňatá možnosť konať a to nepripustením zmeny žaloby zo dňa 19. augusta 2019. Krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu, čím nevyhovel ani odvolaniu žalobcov ani odvolaniu žalovanej. V otázke platnosti kúpnej zmluvy zo dňa 5. júna 2011 sa priklonil k právnemu názoru prvostupňového súdu a posúdil ju ako neplatnú a v otázke nepripustenia zmeny žaloby len stručne uviedol dôvody v bode 20. odôvodnenia.

9.2. Dovolacia argumentácia žalobcov: k povahe podania zo dňa 19. augusta 2019 a k otázke prípustnosti zmeny žaloby, ktorú toto podanie predstavovalo. Žalobcovia formulovali zmenu žaloby zo dňa 19. augusta 2019 ako úkon urobený z opatrnosti. Urobili tak pre prípad, že súd po právnej stránke skutkový stav opísaný v žalobe posúdi tak, že nárok žalobcov nie je daný z dôvodu neplatnej kúpnej zmluvy, o ktorú opierali vznik svojho vlastníckeho práva k lesným pozemkom. Rovnako z opatrnosti uzatvorili s právnymi nástupcami pôvodného predávajúceho zmluvy o postúpení pohľadávok na podiel na ťažbe drevnej hmoty z lesných pozemkov, ktoré riadne a včas doložili súdu. Žalobcom nie je zrejmé, v čom mali rozšírením žaloby o nové skutočnosti konať v rozpore so zákonom. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že nárok žalobcov nebol podľa neho dostatočne individualizovaný. Podľa názoru žalobcov tento nárok bol individualizovaný dostatočne. Žalobcovia žalobu aj jej zmenu odôvodnili skutočnosťami, ktoré nemôžu súčasne vyvolávať právny následok vzniku žalovaného nároku. To znamená, že ak je platná kúpna zmluva, je neplatná zmluva o postúpení pohľadávok a naopak, ak je kúpna zmluva neplatným právnym úkonom, tak zmluva o postúpení pohľadávok je platná. Táto zmena žaloby sa výšky žalovaného nároku ani dokazovania iných skutočností okrem titulu jeho nadobudnutia nijako nedotkla. Žalobcovia v zmene žaloby len opísali ďalšie skutočnosti, ktoré nastali popri uzatváraní kúpnej zmluvy zo dňa 5. júna 2013 a ktoré pre prípad jej neplatnosti odôvodňujú ich nárok. Odvolací súd postup žalobcov vyhodnotil ako uplatnenia dvoch rôznych nárokov s čím žalobcovia nie sú stotožnení. Napriek tomu, však žiadny právny predpis nezakazuje, aby si žalobca uplatnil žalobou súčasne dva a viac nárokov.

9.3. Vo vzťahu k odôvodneniu odvolacieho súdu, ktorý uviedol, že nemožno uplatňovaný nárok odôvodňovať určitými okolnosťami, ktoré ak sa v konaní nepreukážu, tak eventuálne nárok odôvodniť inými skutkovými okolnosťami, uviedol, že takto žalobcovia žalobu vôbec nekoncepovali. Týmto procesnými úkonmi uplatnili postupne dva nároky v prevažnej časti založené na tých istých skutkových okolnostiach, pričom žiadali, aby súd pre prípad určitého právneho posúdenia vyhovel žalobe na skutkovom základe, že sú vlastníckymi a pre prípad iného právneho posúdenia, že sú nositeľmi žalovaného práva na základe zmluvy o postúpení pohľadávok. K obidvom skutkovým okolnostiam totiž došlo a žalobcovia uzatvorením kúpnej zmluvy, ako aj uzatvorením zmluvy o postúpení pohľadávok predložili súdu dostatočné dôkazy. Problém bol len v tom, že nevedeli ako tieto dva rozdielne právne úkony posúdi po právnej stránke.

9.4. Svoj nárok odôvodňovali žalobcovia všetkými nimi tvrdenými skutkovými okolnosťami, vrátane uzatvorených zmlúv o postúpení pohľadávok. Odvolací súd v rozsudku uviedol, že žalobca už v žalobe

je povinný vyčerpávajúcim spôsobom opísať rozhodujúce skutočnosti a že nemá právo v rámci konania nijako modifikovať obsah žaloby v reakcii na argumentáciu žalovaného, alebo právny názor súdu. Má sa držať skutočností uvedených v žalobe a tieto nesmie počas konania meniť ani rozširovať. Takýto názor nemá oporu v rozhodovacej praxi súdov všetkých inštancií a zároveň je v priamom rozpore so znením § 139 a § 140 CSP. Poukázali na § 143 CSP, podľa ktorého súd nepripustí zmenu žaloby, iba ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, alebo na konanie by bol vecne alebo kauzálny príslušný súd.

9.5. Podľa žalobcov, zmena žaloby žalobcov zo dňa 19. augusta 2019 nepredstavovala ani jeden z týchto prípadov. Žalobcovia navrhli rozšírenie žaloby, ktoré veľmi úzko súviselo s pôvodne žalovaným nárokom, pretože sa týkalo tých istých účastníkov a s výnimkou právneho posúdenia, resp. právneho titulu vzniku nároku aj tých istých skutočností podmienujúcich jeho vznik (ťažba drevnej hmoty žalovanej na určitom mieste v určitom čase a v určitom rozsahu, nevyplatenie podielu na ťažbe žalobcom, ani ich právnym predchodcom). Napriek tomu odvolací súd nevzhladol v postupe prvostupňového súdu, ktorý nepripustil takúto zmenu žaloby, žiadne pochybenie.

9.6. Žalobcovia poukázali v odvolaní, že nepripustením zmeny žaloby súd odmietol konať vo veci. Odňal im tak právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces aj s poukazom na čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Vo veci nepripustenia zmeny žaloby nie je možné v zmysle CSP podať odvolanie. Keďže však prvostupňový súd prerušil konanie, žalobcovia sa bránili proti takémuto postupu a odvolací súd v zrušujúcom rozhodnutí predbežne posúdil zmenu žaloby zo dňa 19. augusta 2019 tak, že táto mala byť pripustená. Následne v rozpore s § 391 ods. 2 CSP, zmena žaloby prvostupňovým súdom pripustená nebola, napriek záväznému právnemu názoru odvolacieho súdu pripustená nebola a žaloba v prevažnej časti bola zamietnutá. Odvolací súd na odvolanie žalobcov zmenil svoj skorší právny názor a v rozsudku uviedol, že prvostupňový súd správne nepripustil zmenu žaloby. Urobil tak v čase, keď nárok žalobcov uplatnený žalobou a jej zmenou je už premlčaný. Týmto postupom konal presne tak ako podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR I. ÚS 472/2014 súdy konať nemajú. Aj v tomto smere konal odvolací súd v rozpore so zákonom, resp. výkladom obsahu práva na súdnu ochranu. Ak prvostupňový súd a neskôr aj odvolací súd považovali zmenu žaloby za nezlučiteľnú s pôvodným predmetom žaloby, mali uplatniť postup podľa § 166 ods. 2 CSP, predmetný nárok vylúčiť na samostatné konanie. Takýto postup je aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 CSP, t. j. so zásadou legitímnych očakávaní a princípom právnej istoty.

9.7. Žalobcovia osobitne poukázali na odklon odvolacieho súdu od skoršieho rozhodnutia vysloveného v uznesení č. k. 10Co/20/2020 zo dňa 27. februára 2020. Žalobcovia sa spravovali predbežným právnym názorom vysloveným počas prvostupňového konania. Keďže nemohli napadnúť nepripustenie zmeny žaloby samostatným odvolaním a zároveň nedošlo ani k vylúčeniu nároku na samostatné konanie, napadli túto vadu až v odvolacom konaní vo veci samej. Odvolací súd však ani po neodôvodnenej radikálnej zmene svojho vlastného predbežného právneho názoru nevzhladol žiadnu vadu. Bolo by žiadúce, aby odvolací súd podrobne a starostlivo vyargumentoval, prečo náhle posúdil zmenu žaloby tak, že ním nemala byť pripustená. Rozsudok krajského súdu je možné označiť za prekvapivé rozhodnutie.

9.8. Vo vzťahu k odôvodneniu odvolacieho rozsudku žalobcovia zhrnuli: K nosnej časti odvolania žalobcov, ktorou je nepripustenie zmeny žaloby, zaujal odvolací súd stanovisko len v bode 20. svojho rozhodnutia. Odvolací súd sa nezaoberal posúdením zmeny žaloby zo dňa 19. augusta 2019 z hľadiska jej posúdenia podľa § 139 a nasl. CSP. Respektíve ak mal za to, že išlo o tak rozsiahly nový nárok, že o ňom nebolo možné konať v tomto konaní, tak aj z hľadiska § 166 CSP nezdôvodnil, prečo považuje nárok žalobcov za nedostatočne individualizovaný a v čom konkrétne vidí prekážku jeho posúdenia. Vo veci nepripustenia zmeny žaloby nie je prípustné samostatné odvolanie, preto bolo namieste, aby odvolací súd zjavne prekvapujúce rozhodnutie odkláňajúce sa od jeho doterajšieho názoru kvalitne zdôvodnil. Aj uvedený nedostatok napĺňa vady podľa § 420 písm. f) CSP.

9.9. Žalobcovia poukázali na to, že procesný postup odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie, ktorým tieto súdy nepripustili v okolnostiach daného prípadu zmenu žaloby, spočívajúcu v nových skutkových tvrdeniach a dôkazoch (o uzavretých zmluvách o postúpení pohľadávok), je zaťažený nesprávnym právnym posúdením, pričom predstavuje odklon od ustáleného názoru odvolacieho súdu vysloveného Najvyšším súdom SR, okrem iného aj v konaní pod sp. zn. 1Co/35/1995 zo dňa 28. septembra 1995 (R 45/1996), podľa ktorého súd nepripustí zmenu žaloby z dôvodov podľa § 143 ods. 1

OSP, pôvodne § 95 ods. 2, prvá veta O.s.p., len vtedy, ak v čase zmeny žaloby už bolo vykonané dokazovanie, ktoré by nemohlo byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe. V danom prípade žalobcovia navrhli predmetnú zmenu žaloby vykonanú v štádiu výrazne predchádzajúcim prvému meritórnemu pojednávaniu súdu, resp. pred vykonaním akéhokoľvek dokazovania. S ohľadom na vyššie uvedené mal odvolací súd posúdiť vec správne tak, že rozsudok okresného súdu mal zrušiť z dôvodu nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie spočívajúceho v nezákonnom nepripustení zmeny žaloby navrhovanom žalobcom.

10. Vzhľadom na uvedené navrhli, aby rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený a vec vrátená na konanie súdu prvej inštancie s príkazom pripustiť zmenu žaloby zo dňa 19. augusta 2019 a o takto zmenenej žalobe znova konať. Zároveň žiadali nahradiť trovy dovolacieho konania.

11. K dovolaniu podala žalovaná písomné vyjadrenie. Podané dovolanie považovala za neprípustné. Žalovaná mala za to, že pokiaľ súd prvej inštancie svojím uznesením č. k. 24C/22/2019 zo dňa 3. decembra 2009 rozhodnou tak, že nepripustil zmenu žaloby rozhodol správne a zákonne, pričom svoje rozhodnutie logicky a veľmi presvedčivo odôvodnil. Pre úplnosť dodala, že po nepripustení zmeny žaloby žalobcom nič nebránilo v tom, aby si svoj nárok na základe nových podstatných skutkových tvrdení uplatnili na súde osobitnou žalobou. Čo sa týka nedostatočného a nepreskúmateľného rozhodnutia žalovaná uviedla, že krajský súd v zrušujúcom uznesení č. k. 10C/20/2020 v bode 11. uviedol, že predmetom napadnutého uznesenia nie je rozhodnutie o zmene žaloby, preto odvolací súd dotknutú súvislosť bezprostredne vecne neposudzoval. V záujme komplexnosti uviedol, že ak domáhanie sa súdnej ochrany v prejednávanom prípade smeruje k vyplateniu náhrady za vyťaženie drevnú hmotu a nárokujúci subjekt subsidiárne vymedzí skutkový základ tak, aby bolo možné sa zaoberať podstatou sporovej veci, nie je žiaduce takúto zmenu nepripúšťať osobitne, ak bola vykonaná v štádiu výrazne predchádzajúcim, prvému meritórnemu pojednávaniu súdu. Žalovaná zdôraznila, že zmenu žaloby vecne neposudzoval odvolací súd. Odvolací súd žiadny záväzný právny názor vo vzťahu k zmene žaloby vysloviť ani nemohol a žiadny záväzný právny názor k zmene žaloby ani nevyslovil.

11.1. Žalovaná ďalej poukázala na to, že ani druhý dovolací dôvod s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je naplnený. Rozsudok krajského súdu nezávisel od vyriešenia právnej otázky - zmeny žaloby, ale závisel od vyriešenia právnej otázky platnosti alebo neplatnosti kúpnych zmlúv, ktorými mali žalobcovia nadobudnúť spoluvlastnícke podiely k spoločnej nehnuteľnosti od ktorých spoluvlastníckych podielov následne odvodzovali žalobou uplatnený nárok. Podľa žalovanej, odvolací súd v danom prípade sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odkloniť ani nemohol. A z tohto dôvodu nemôže byť dovolanie žalobcov ani prípustné. Okrem toho poukázala aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/161/2011.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c) a f) CSP).

12.1. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania neplní úlohy prvostupňového či odvolacieho súdu ako tretej inštancie prebiehajúceho súdneho sporu. Úloha dovolacieho súdu spočíva v náprave najzávažnejších procesných pochybení, resp. v riešení otázok zásadného právneho významu.

12.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res

iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

12.3. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

12.4. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

13. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

13.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcov, že v konaní došlo k nimi tvrdeným vadám zmätočnosti.

13.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13.4. Za vadu postupu a rozhodovania prvostupňového a odvolacieho súdu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia označili tú skutočnosť, že odvolací súd sa odklonil od svojho skoršieho predbežného právneho posúdenia/názoru vysloveného v uznesení č. k. 10C/20/2020 zo dňa 27. februára 2020, pričom odvolací súd túto zmenu svojho postoja nezdôvodnil. Podľa názoru dovolateľov mala byť pripustená zmena žaloby zo dňa 19. augusta 2019, nakoľko v danom prípade žalobcovia postupne uplatnili 2 nároky v prevažnej časti založené na tých istých skutkových okolnostiach, pričom žiadali, aby súd pre prípad určitého právneho posúdenia vyhovel žalobe na skutkovom základe, že sú vlastníkami a pre prípad iného právneho posúdenia, že sú nositeľmi žalovaného práva na základe zmluvy o postúpení pohľadávok.

14. Z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že Okresný súd Martin uznesením pod č. k. 24C/22/2019-131 zo dňa 3. decembra 2019 výrokom I. zmenu žaloby, podľa ktorej sa žalobcovia domáhajú zaplatenia sumy vo výške 17 090,76 eura s príslušenstvom pripustil. Výrokom II. zmenu žaloby, ktorou žalobcovia doplnili rozhodujúce skutočnosti nepripustil. Vo vzťahu k výroku II. v odôvodnení rozhodnutia poukázal, že nepripustil zmenu žaloby spočívajúcu v doplnení rozhodujúcich skutočností, nakoľko žalobcovia zmenou svojej žaloby pre prípad, že by súd dospel k záveru, že nie sú spoluvlastníkmi označených nehnuteľností, žalobu odôvodnili aj tým, že pohľadávka na úžitky z predmetných nehnuteľností za uvedené obdobie im bola postúpená ich právnymi predchodcami. Žalobcovia teda žalobu odôvodňujú dvoma úplne odlišnými skutkovými stavmi, ktoré si navyše navzájom protirečia. Pripustenie takejto zmeny žaloby, by teda spôsobilo jej zmätočnosť a súd ju preto nepripustil. Proti predmetnému uzneseniu nie je prípustné odvolanie s poukazom na § 355 ods. 2 v spojení s § 357 CSP.

14.1. Ďalej z rozsudku odvolacieho súdu, dovolaním napadnutého z bodu 20. odôvodnenia vyplynulo:, že prvoradou námietkou žalobcov bolo, že súd prvej inštancie nesprávne postupoval, keď nepripustil zmenu žaloby, čo do rozšírenia skutkového základu nároku. Podľa § 132 ods. 1, 2 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie, strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh. Opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Z uvedeného vyplýva, že žaloba musí obsahovať nielen presné údaje o tom, čoho sa žalobca domáha, ale tiež na akom skutkovom základe uplatňuje svoj nárok. Nie je povinný podať právnu charakteristiku uplatňovaného nároku, ale je povinný pravdivo a úplne opísať skutočnosti, z ktorých taký nárok jednoznačne vyplýva. Jedine žalobca určuje predmet konania, ku ktorému vymedzeniu patrí aj označenie základu nároku. Vyčerpávajúce opísanie rozhodujúcich skutočností už v žalobe je požadované zákonom, aby súd mohol od samého začiatku konania usmerniť jeho priebeh v súlade s požiadavkou procesnej hospodárnosti. Opísanie rozhodujúcich okolností musí jednoznačne individualizovať uplatnený nárok. Žalobcovia v žalobe uplatnili svoj nárok odôvodňujúc, že sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností a v návrhu na pripustenie zmeny návrhu okrem tvrdenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi, v prípade posúdenia ich nadobúdacích titulov ako neplatných, tvrdili, že ich nárok je daný eventuálne na základe zmluvy o postúpení zo strany ich právnych predchodcov. Uvedené nie je možné považovať za jednoznačne individualizovaný uplatnený nárok, preto v tejto časti je odvolacia námietka žalovaných neopodstatnená. Nemožno uplatňovaný nárok odôvodňovať určitými okolnosťami, ktoré ak sa v konaní nepreukážu, tak eventuálne nárok odôvodniť inými skutkovými okolnosťami.“

14.2. Je teda zrejmé, že odvolací súd sa uvedenou námietkou žalobcov na základe ich odvolania zaoberal. Súd prvej inštancie na základe nepripustenej zmeny návrhu (ktorou žalobcovia doplnili rozhodujúce skutočnosti) rozhodoval o nároku žalobcov tak ako bolo uvedené v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu bez pripustenej zmeny návrhu žalobcov. Odvolací súd tak aproboval procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý nepripustil zmenu žaloby udržateľným právnym názorom s poukazom na § 143 ods. 1 CSP, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe. Sumarizujúc vyššie uvedené oprávňuje dovolací súd vysloviť názor, že reflexia súdov nižších inštancií aj bez výslovnej konkretizácie smerovala fakticky k tomu, že výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcami požadovanou zmenou žaloby nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súviselo s predbežným hodnotením dôkazov a boli výsledkom vnútorného presvedčenia súdov a ich myšlienkového postupu.

14.3. Dovolací súd v nadväznosti na predchádzajúci výklad upriamuje pozornosť na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, ktorý vo svojom uznesení z 29. septembra 2011 sp. zn. 2Cdo/161/2011 (R 3/2012) uviedol: Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f) OSP [teraz § 420 písm. f) CSP, pozn.] nemôže preskúmať správnosť úvahy súdu riešiaceho otázku, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhnutou zmenou žaloby, môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe [§ 95 ods. 2 OSP (teraz § 143 ods. 1 CSP, pozn.)]. Ďalej z odôvodnenia predmetného judikátu vyplýva, že zmena žaloby nesmie byť v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. To, či dôsledky určitého procesného postupu alebo úkonu sú v súlade s touto zásadou, posudzuje súd. Ustanovenie § 95 ods. 1 OSP (teraz § 139 CSP, pozn.) dáva preto žalobcovi možnosť zmeniť žalobu (len) so súhlasom súdu; súd zmenu žaloby nepripustí (tiež) vtedy, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe [viď § 95 ods. 2 OSP (teraz § 143 ods. 1 CSP, pozn.)]. V prípade nepripustenia zmeny žaloby pokračuje súd v konaní o pôvodnej žalobe, pričom žalobca môže uplatniť svoj nárok v novom konaní. Osobitne treba zdôrazniť, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobca nie je oprávnený napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné [viď § 202 ods. 3 písm. f) OSP (teraz § 357 CSP a contrario, pozn.)]. Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f) OSP [teraz § 420 písm. f) CSP, pozn.], nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu (m. m. 3Cdo/94/2007, 3Cdo/304/2013, 7Cdo/93/2020, 8Cdo/303/2019).

14.4. Aj s poukazom na uvedené je táto dovolacia námietka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP neopodstatnená.

14.5. Taktiež je ešte potrebné poukázať na to, že nie je dôvodnou ani námietka dovolateľov v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá spočíva v tom, že odvolací súd sa odklonil od svojho skoršieho predbežného právneho posúdenia vo veci a to v uznesení č. k. 10Co/20/2020 s tým, že odvolací súd predmetným uznesením zrušil uznesenie Okresného súdu Martin. č. k. 24C/22/2019-132 zo dňa 4. decembra 2019, ktorým Okresný súd prerušil konanie v súdnej veci do právoplatného skončenia konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 10C/137/2014. Súd v bode 11. odôvodnenia uviedol, že predmetom napadnutého uznesenia nie je rozhodnutie o zmene žaloby, nakoľko proti takémuto uzneseniu ani nie je odvolanie prípustné. Uviedol tiež, že v záujme komplexnosti, ak domáhanie sa súdnej ochrany v prejednávanej veci smeruje k vyplateniu alikvotnej časti náhrady za vyťaženie drevnú hmotu a nárokovúci subjekt subsidiárne vymedzí skutkový základ tak, aby bolo možné zaoberať sa podstatou sporovej veci, nie je žiaduce takúto zmenu nepripúšťať. Dovolací súd uvádza, že v danom prípade nejde o záväzne vyslovený prvý právny názor odvolacieho súdu na základe, ktorého by mal byť následne odvolací súd týmto viazaný, nakoľko táto úvaha bola v tomto uznesení uvedená len ako obiter dictum, navyše v štádiu, keď táto zmena žaloby pripustená nebola. Ani táto dovolacia námietka z pohľadu § 420 písm. f) CSP nie je dôvodnou. Nie je preto možné konštatovať ani prekvapivosť rozhodnutia, či porušenie čl. 2 CSP a to princípu právnej istoty.

15. Keďže dovolací súd dospel k záveru o tom, že prípustnosť dovolania žalobcov z ustanovenia § 420 písm. f) CSP nevyplýva pristúpil k posudzovaniu dovolania žalobcov z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu a to nesprávneho posúdenia veci odvolacím súdom.

15.1. Žalobcovia vyvodzujú dovolanie aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

15.2. Žalobcovia v tomto smere namietajú rovnako ako tak vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP aj vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu, namietajú procesný postup odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie, ktorým súdy nepripustili v okolnostiach danej právnej veci zmenu žaloby spočívajúcu v nových skutkových tvrdeniach a dôkazoch (uzavretých zmluvách o postúpení pohľadávok) s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Co/37/1995 zo dňa 28. septembra 1995, ktoré bolo vydané aj v zbierke pod R 45/1996, podľa ktorého súd nepripustí zmenu žaloby z dôvodov podľa § 143 ods. 1 CSP (pôvodný § 95 ods. 2 prvá veta O.s.p.) len vtedy, ak v čase zmeny žaloby už bolo vykonané dokazovanie, ktoré by nemohlo byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe. V danom prípade žalobcovia tvrdia, že predmetnú zmenu žaloby navrhli v štádiu výrazne predchádzajúcom prvému meritorne pojednávaniu súdu, respektíve pred vykonaním akéhokoľvek dokazovania.

15.3. Dovolací súd k predmetnému udáva, že vzhľadom aj na vyššie uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (bod 14.3.), ktoré predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v posudzovanej právnej otázke, sa nemôže jednať o odklon od ustáleného právneho názoru dovolacieho súdu. Okrem iného treba zdôrazniť, že právne posudzovanie veci, ako správne uvádzala aj žalovaná, nezáviselo od vyriešenia právnej otázky - pripustenia, resp. nepripustenia zmeny žaloby.

15.4. Z uvedených dôvodov bolo dovolanie žalobcov postupom podľa § 447 písm. c) a f) CSP odmietnuté.

16. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP, resp. žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, má preto právo na náhradu trov dovolacieho konania s poukazom na ust. § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.